

Dosarul nr. 3ra-601/2022
2-20099577-01-3ra-08062022

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. O. Melniciuc)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

ÎNCHEIERE

27 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Constantin Fulger împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 20 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 23 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă:

La 17 august 2020, Constantin Fulger a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, conform deciziei definitive a Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2018, Ministerul Afacerilor Interne a fost obligat de a-i recalcula și stabili pensia pentru vechimea în muncă cu avantaje, două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, pentru perioadele indicate în cererea de chemare în judecată depusă la 23 martie 2016.

A relevat că, la 08 octombrie 2019 a solicitat Ministerului Afacerilor Interne executarea deciziei menționate, iar prin răspunsul nr.44/10-F-3790/19 din 31 octombrie 2019 a fost informat că dezideratul a fost executat prin emiterea ordinului MAI nr.182

ef din 29 octombrie 2019 cu privire la executarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2018 în privința lui Fulger Constantin.

A indicat că, potrivit pct.2 al ordinului, certificatul privind confirmarea perioadelor de activitate și certificatul privind drepturile salariale au fost remise, conform competenței Casei Naționale de Asigurări Sociale.

A menționat că, la 22 ianuarie 2020 Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cantemir i-a eliberat legitimația seria CN nr.353072 cu date privind stabilirea plății pensiei de la 21 noiembrie 2018, iar fiind în dezacord cu stabilirea plății pensiei de la 21 noiembrie 2018, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cantemir i-a prezentat avizul nr.200 din 24 decembrie 2019 al Direcției pensii și prestații sociale beneficiarilor instituțiilor de forță, conform caruia, potrivit alin.(2) art.50 al Legii nr.1544-XII din 23.06.1993, în cazul adresării tardive, pensia pentru perioada precedentă se stabilește de la data apariției dreptului la pensie, dar cel mult cu 12 luni înainte de solicitarea pensiei.

A considerat că, avizul Direcției pensii și prestații sociale beneficiarilor instituțiilor de forță este unul ilegal, deoarece pentru calcularea și stabilirea pensiei s-a adresat Ministerului Afacerilor Interne cu cerere prealabilă începând cu 10 februarie 2016, ulterior s-a adresat cu cerere de chemare în judecată la 23 martie 2016, iar potrivit prevederilor art.54 al Legii enunțate, sumele pensiei neprimite la timp din vina organelor care au stabilit sau care plătesc pensia, se plătesc pentru perioada precedentă fără limite în timp.

Nefiind de acord cu avizul menționat, s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale pentru soluționarea problemei apărute, însă prin scrisoarea nr.F685/20 din 18 mai 2020, primită la 26 mai 2020, a fost informat despre refuzul în recalcularea și achitarea pensiei pentru perioada solicitată, motivul fiind prevederile alin.(2) art.50 al Legii nr. 1544-XII din 23.06.1993, iar la 15 iunie 2020 a formulat o cerere prealabilă în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale, care a fost respinsă.

A considerat că, soluționarea problemei ține de competența directă a Casei Naționale de Asigurări Sociale, iar refuzul este unul ilegal, care îi cauzează prejudicii considerabile de ordin moral și material.

A solicitat anularea refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale privind recalcularea și achitarea pensiei pentru vechime în muncă, începând cu 23 martie 2016, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i calcula și achita pensia începând cu 23 martie 2016, cu rectificarea înscrisurilor în legitimația seria CN nr.353072, încasarea din contul pârâtului a cheltuielilor judiciare.

Prin hotărârea din 23 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost admisă parțial acțiunea depusă de Constantin Fulger, a fost declarat drept ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. F-685/20 din 18 mai 2020 și refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. F-1197/20 din 17 iulie 2020. A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze modificarea datei de stabilire a pensiei recalculate lui Constantin Fulger, fixând aceasta la 23 martie 2016. A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze achitarea diferenței pensiei recalculate lui Constantin Fulger în raport cu pensia primită pentru perioada anterioară, începând cu 23 martie 2016. A fost încasată din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în

beneficiul lui Fulger Constantin suma de 3 600 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată. În rest, pretențiile privind încasarea cheltuielilor de judecată au fost respinse ca neîntemeiate (f.d.86-92).

La 02 noiembrie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a recepționat hotărârea motivată a primei instanțe, iar la 18 noiembrie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus motivarea apelului, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f.d.95, 96-98).

Astfel, instanța de apel întemeiat a considerat ca fiind depus în termen apelul Casei Naționale de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 23 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Prin decizia din 20 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 23 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 162, 163-171).

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel s-a bazat pe articolele 10 alin. (1), 11, 32, 119, 225, 231, 240 Codul administrativ, art. 2 alin. (1), 13 lit. a), 14 lit. a) 18 lit. c), 48 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, art. 33 alin. (2) din Legea cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036 din 17 decembrie 1996, pct. 1 al Hotărârii de Guvern nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, art. 44 alin. (2), 48, 49, 54 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 și a reținut că prima instanță just a stabilit că apelantul/pârât urmează să achite reclamantului, Constantin Fulger, diferența pensiei neachitate, stabilite prin decizia CTAS Cantemir nr.39/2019/14074 din 23 ianuarie 2020, or, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2018 a fost obligat Ministerul Afacerilor Interne să efectueze recalcularea vechimii în muncă lui Constantin Fulger, cu includerea în ea a avantajelor de două luni vechime în muncă pentru o lună în serviciu, în perioada efectuării serviciului în subdiviziunile Ministerului Afacerilor Interne de la 06 noiembrie 1995-30 mai 1997-serviciul militar în Forțele Armate; 20 noiembrie 1997 – 14 decembrie 1998-serviciul în cadrul sistemului penitenciar; 09 decembrie 2002 – 28 ianuarie 2008-serviciul în cadrul sistemului penitenciar; 29 ianuarie 2008 – 29 mai 2014 -serviciul în cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Prin urmare, prima instanță întemeiat a stabilit că, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cantemir urma să-i stabilească lui Constantin Fulger pensia, începând cu data solicitată de 23 martie 2016, data depunerii cererii de chemare în judecată, care a fost admisă prin decizia definitivă și executorie a Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2018 și nu din data pronunțării deciziei Curții de Apel Chișinău în privința lui Fulger Constantin privind obligarea MAI de a recalcula și stabili pensia pentru vechime în muncă cu avantaje, or, prin decizia menționată reclamantului i-a fost recunoscut un drept deja existent la data eliberării din serviciu.

Mai mult, conform art. 54 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, sumele pensiei neprimite la timp din vina organelor care au stabilit sau care plătesc pensia se plătesc pentru perioada precedentă fără limite în timp.

Instanța de apel a respins argumentul apelantului precum că acțiunea a fost depusă peste termen, deoarece art.2 alin. (2) ale Legii privind sistemul public de pensii, prevede că, dreptul la pensie este imprescriptibil, iar dreptul la recalcularea pensiei este o parte componentă a dreptului de pensie.

Astfel, completul specializat al instanței de apel a respins alegațiile pârâtului/apelant, Casa Națională de Asigurări Sociale, or, prin lege, aceasta este obligată să calculeze și să stabilească pensia reclamantului din momentul ce a căpătat acest drept. În caz contrar, respingerea acestei cerințe va duce la încălcarea dreptului de proprietate al reclamantului asupra pensiei neprimite, fapt ce ar încălca un drept constituțional al acestuia.

La 27 aprilie 2022 și la 17 iunie 2022, prin intermediul adresei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a expediat recursul nemotivat, respectiv recursul motivat, solicitând admiterea acestuia, anularea deciziei din 20 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău și emiterea unei noi decizii (f.d.173, 174-175, 181, 182-184).

În susținerea recursului recurenta a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o ilegală și neîntemeiată, prin faptul că au fost interpretate în mod eronat normele de drept material și a situației de fapt.

Potrivit informației din dosarul de pensionare cât și probelor anexate la dosar, este confirmat faptul că intimatul a fost concediat din serviciu militar la data de 29 mai 2014. Odată cu recalcularea vechimii în muncă conform Ordinului nr. 182ef din 29 octombrie 2019 emis de Ministerul Afacerilor Interne, intimatul la data de 21 noiembrie 2019 s-a adresat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cantemir cu cererea nr. 39/2019/984 prin care a solicitat stabilirea pensiei pentru vechime în muncă.

Urmare examinării cererii depuse și a actelor anexate, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cantemir a emis decizia nr. 39/2019/14074 din 23 ianuarie 2020 privind stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, începând cu data de 12 decembrie 2018. Este cert faptul că pensia intimatului a fost stabilită urmare adresării tardive conform art. 50 alin. (2) din Legea nr. 1544/1993, care prevede expres că în cazul adresării tardive, pensia pentru perioada precedentă se stabilește de la data apariției dreptului la pensie, dar cel mult cu 12 luni înainte de solicitarea pensiei.

În acest context, a menționat despre faptul că organul abilitat corect și legal a stabilit pensia pentru vechime în muncă la data apariției dreptului la pensie și nicidecum nu poate fi reținut argumentul instanței de apel că data apariției dreptului la pensie a intimatului este data depunerii cererii de chemare în judecată, care a fost admisă prin decizie definitivă și executorie a Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2018.

Dat fiind faptul că în actul judecătoresc menționat nu este prevăzut expres din care data urmează a fi stabilită pensia pentru vechime în muncă, organul abilitat corect a stabilit dreptul apariției la pensie din data pronunțării actului judecătoresc, or, în caz contrar, intimatul urma în conformitate cu art. 251 din Cod de procedură civilă, să

solicite instanței de judecată emiterea unei încheieri de explicare a hotărârii privind extinderea sau aplicarea dispozitivului hotărârii.

Nu este de acord cu argumentul instanței de apel în motivarea deciziei prin care invocă că în situația din speță urmează să se aplice art. 54 din Legea nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, în care este prevăzut că „Suma pensiei calculată pentru pensionarii din rîndurile militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și a funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și pentru familiile acestora și nesolicitată la timp se plătește pentru perioada precedentă, însă cel mult pentru 3 ani premergători datei solicitării pensiei. Sumele pensiei neprimite la timp din vina organelor care au stabilit sau care plătesc pensia se plătesc pentru perioada precedentă fără limite în timp.”

Or, norma invocată nu este aplicabilă situație din speța, dat fiind faptul că norma menționată prevede expres că sumele pensiei neprimite la timp se plătesc pentru perioada precedentă fără limite în timp doar în cazul pensiei stabilite și neachitate la timp din vina organului abilitat în stabilirea și achitarea pensiei.

În concluzie, a susținut că instanța de apel nu a elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii și a aplicat eronat normele de drept material.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 20 aprilie 2021 și la 21 aprilie 2022 a fost notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin intermediul adresei electronice, dispozitivul deciziei (f.d. 172). Iar, la 26 mai 2022 a fost notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale decizia motivată a instanței de apel și la 17 iunie 2022 Casa Națională de Asigurări Sociale prin intermediul poștei electronice, a depus cererea de recurs motivată, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi decizii (f.d. 180, 181-184).

În condițiile enunțate, recursul nemotivat depus la 21 aprilie 2022 și cel motivat depus la 17 iunie 2022 sunt în termen.

La 20 iunie 2022 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Constantin Fulger copia recursului motivat depus de Casa Națională de Asigurări Sociale cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței, însă acesta pînă la examinarea admisibilității recursului nu și-a valorificat dreptul de a depune referință.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil,

comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră cererea de recurs depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale inadmisibilă, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)- f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului

Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nina Vascan

Iurie Bejenaru